

برنامه جامع آموزش عالی نظام سلامت، الگویی برای سیاست‌گذاری آموزش عالی در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

عطاله پورعباسی، رامین حشمت، فاطمه رجبی، آبتین حیدرزاده، حمیدرضا آقایی میبیدی، زهره قمیان، زهرا خیری، باقر لاریجانی*

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی / ۱۳۹۴؛ ۱۵(۱۰): ۶۱ تا ۶۳

سردبیر محترم مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی

نظام سلامت جمهوری اسلامی ایران بر اساس اسناد بالادستی موجود به خصوص سیاست‌های کلان ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری، به عنوان متولی آموزش و تربیت منابع انسانی حوزه سلامت شناخته شده و در این راستا وظیفه سنگینی را بر دوش دارد. با توجه به گسترش قابل ملاحظه دانشگاه‌های علوم پزشکی و مؤسسات آموزش عالی سلامت در کشور، خوشبختانه زیرساخت‌های مناسبی برای ارتقای کمی و کیفی آموزش عالی در حوزه سلامت فراهم است که برای بهره‌مندی از این بستر، ترسیم نقشه راهی روشن و مبتنی بر شواهد و اسناد بالادستی امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است.

برنامه جامع آموزش عالی نظام سلامت در راستای تحقق اهداف برنامه تحول نظام سلامت، سندی راهبردی است که بر مبنای اسناد بالادستی از جمله چشم‌انداز ایران ۱۴۰۴ (۱)، نقشه جامع علمی کشور (۲)، نقشه جامع علمی سلامت (۳) و برنامه تحول نظام سلامت تدوین گردید. سطوح برنامه‌ریزی در این سند مبتنی بر روش‌شناسی تدوین نقشه جامع علمی سلامت (۴) و مشتمل بر مأموریت، چشم‌انداز، بینش‌ها و ارزش‌ها، ۱۲ سیاست کلی و ۶۸ راهبرد برای تحقق هر سیاست می‌باشد. همچنین ترجمان تحقق این سند در برنامه تحول نظام سلامت مشتمل بر دستاوردهای کوتاه‌مدت، میان مدت و درازمدت نیز برای هر سیاست آورده شده است. این سند با استفاده از مدل پانل متخصصان (expert panel) و با مشارکت ۷ نفر از کارشناسان و صاحب‌نظران حوزه آموزش پزشکی به صورت اولیه تدوین گردید. نهادینه‌سازی رویکرد آموزش پاسخگو در نظام سلامت، گسترش عدالت در آموزش عالی سلامت، توسعه دانش‌های نوین با تأکید بر حیطه‌های میان رشته‌ای و تمرکز بر علوم و فناوری‌های نوین، حضور در عرصه‌های آموزشی منطقه‌ای و جهانی،

* نویسنده مسؤو: دکتر باقر لاریجانی، پژوهشگاه علوم غدد و متابولیسم، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران. larijanib@tums.ac.ir
دکتر عطاله پورعباسی، کمیته تحقیق و توسعه، حوزه معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تهران، ایران. tapoura@gmail.com؛ دکتر رامین حشمت، مرکز تحقیقات بیماری‌های صعب‌العلاج، پژوهشکده علوم سلولی مولکولی، پژوهشگاه علوم غدد و متابولیسم، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.
rhesmat@tums.ac.ir؛ دکتر فاطمه رجبی، مرکز تحقیقات توسعه سیاست‌های دانشگاه، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران. frajabi@tums.ac.ir؛ دکتر آبتین حیدرزاده، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، گیلان، ایران. abtin_h@yahoo.com؛ دکتر حمیدرضا آقایی میبیدی، پژوهشکده علوم بالینی غدد و متابولیسم، پژوهشگاه علوم غدد و متابولیسم، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران. hrahghai@tums.ac.ir؛ دکتر زهره قمیان، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران. ghomian@gmail.com؛ زهرا خیری، کمیته تحقیق و توسعه حوزه معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تهران، ایران. elham.kheiry@gmail.com

تاریخ دریافت: ۹۴/۳/۴، تاریخ پذیرش: ۹۴/۳/۹

شبکه‌سازی در نظام آموزش عالی سلامت، سامان‌دهی بیمارستان‌ها و مراکز آموزشی درمانی، نهادینه‌سازی اخلاق حرفه‌ای، بهره‌مندی از فناوری‌های نوین در آموزش عالی سلامت، ارتقای منابع انسانی بخش آموزش عالی سلامت، تمرکززدایی در نظام آموزش عالی سلامت، خلق ثروت دانش بنیان در عرصه آموزش عالی سلامت و تولید و بومی‌سازی شواهد معتبر علمی برای ارتقای آموزش عالی سلامت (آموزش‌پژوهی) سیاست‌های دوازده‌گانه نظام آموزش عالی سلامت هستند که در این سند به آنها پرداخته شده است.

ویرایش اولیه جهت ارائه بازخورد در شورای مدیران حوزه معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت و ویرایش دوم بر اساس پیشنهادهای تدوین شد. ویرایش دوم در جلسه‌ای با حضور معاونان و مدیران ارشد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مطرح و مجدداً بازخوردهای اصلاحی گردآوری و بر مبنای آن ویرایش سوم تدوین شد و این ویرایش به عنوان نسخه مصوب شورای معاونان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تلقی و به دانشگاه‌های علوم پزشکی و سایر مؤسسات آموزش عالی سلامت ابلاغ گردید و از ایشان خواسته شد تا برنامه عملیاتی دانشگاه را برای تحقق سیاست‌های این برنامه در حوزه آن دانشگاه تدوین نمایند.

امروز برنامه‌ریزی‌های کلان از مجرای تدوین نقشه راه، گامی اساسی در حیطه‌های مختلف است که به سیاست‌گذاران آن حیطه‌ها کمک می‌کند تا گام‌های بعدی برای ارتقا را محکم‌تر و مبتنی بر برنامه و تفکر جمعی بردارند. تدوین نقشه راه در عرصه‌های صنعت و خدمات متعددی به عنوان یک روش برنامه‌ریزی مورد استفاده قرار گرفته است (۷ تا ۷).

از سوی دیگر سازمان‌دهی و ایجاد تشکیلات به منظور پیاده‌سازی سیاست‌ها و برنامه‌های مندرج در نقشه راه نیز از دیگر اقدامات مهم برای به ثمر نشستن نقشه راه است (۸) که به نظر می‌رسد بستر فراهم شده از مجرای پیاده‌سازی سند آمایش سرزمینی آموزش عالی سلامت به تحقق این برنامه کمک شایانی خواهد کرد (۹). مسلماً مشارکت فکری و عملی صاحب‌نظران حوزه آموزش عالی سلامت از مجرای ارائه بازخوردهای اصلاحی به ارتقای ساختار و محتوای برنامه خواهد انجامید. لذا بدین‌منظور نسخه الکترونیک برنامه جامع آموزش عالی سلامت به پیوست این نوشتار خدمت همه صاحب‌نظران و کارشناسان ارائه می‌گردد.

جزئیات روش‌شناختی و اقدامات انجام شده در زمینه تدوین برنامه جامع حوزه آموزش عالی نظام سلامت در نوشتاری دیگر ارائه خواهد شد.

منابع

- 1.[sanade cheshm andaze jomhooriye eslami Iran dar ofogh 1404 hejriye shamsi]. [citd 2015 May 30]. available from: <http://farsi.khamenei.ir/message-content?id=9034..>[Persian]
- 2.Shoraye aliyeh Enghelab farhangi.[Sanade naghsheh elmiye keshvar]; 2011. [citd 2015 May 30]. available from: www.msrt.ir/fa/SiteCollectionImages/M01.pdf. [Persian]
3. Shoraye aliyeh Enghelab farhangi.[Naghsheye jame elmiye salamat] ; 2010. [citd 2015 May 30]. available from: <http://www.zums.ac.ir/files/education/heatelmi/map.pdf>. [Persian]
4. Larijani B, Majdzadeh R, Delavari AR, Rajabi F, Khatibzadeh S, Esmailzadeh H, et al. Iran's Health Innovation and Science Development Plan by 2025. Iranian J Publ Health. 2009; 38(Suppl 1): 13-16.
5. Pastoor TP, Bachman AN, Bell DR, Cohen SM, Dellarco M, Dewhurst IC, et al. A 21st century roadmap for human health risk assessment. Crit Rev Toxicol. 2014; 44 (Suppl 3): 1-5.
6. Haro JM, Ayuso-Mateos JL, Bitter I, Demotes-Mainard J, Leboyer M, Lewis SW, et al. ROAMER: roadmap for mental health research in Europe. Int J Methods Psychiatr Res. 2014; 23(Suppl 1): 1-14.
7. Wath SB, Vaidya AN, Dutt PS, Chakrabarti T. A roadmap for development of sustainable E-waste management system in India. Sci Total Environ. 2010; 409(1): 19-32
8. Glickman SW, Baggett KA, Krubert CG, Peterson ED, Schulman KA. Promoting quality: the health-care

- organization from a management perspective. Int J Qual Health Care. 2007; 19(6): 341-8.
9. Shoraye aliyeh Enghelab farhangi.[Sanade Rahborde Gostaresh Joghrafiyaei Amoozesh ali salamat dar jomhuriye eslamiye Iran]; 2015.

این مجله آماده دریافت نظرات و پیشنهادات شما در مورد "برنامه جامع آموزش عالی نظام سلامت" می باشد. نظرات خود را به صورت نامه به سردبیر ارسال نمایید و در عنوان آن به برنامه جامع آموزش عالی نظام سلامت اشاره شود. منتظر نظرات و پیشنهادات علمی شما هستیم.